CSS alapok

Répásné Babucs Hajnalka

CSS

- Cascanding Style Sheets (rangsorolt stíluslapok)
- Vizuális megjelenést határozza meg weblap esetén
- Szöveges fájl, .css a kiterjesztés
- Weblapba beágyazható, de csatolható is
- Formázási stílusokkal tudja módosítani a weblap formázható elemeit

Külső CSS és a HTML fájl összekapcsolása

<link href="pelda.css" rel="stylesheet" type="text/css">

- → A HTML fájl <head> részébe a <title> alá kell beilleszteni
- href attribútum mutatja meg a külső CSS fájl elérési útvonalát
- rel (relation) attribútum a kapcsolat/viszony típusát határozza meg, stíluslap
- type attribútum a CSS fájl típusát határozza meg, szöveges fájl

Belső CSS és a HTML fájl kapcsolata

- <style type="text/css"> stílusok </style>
- → A HTML fájl <head> részébe kell berakni a <style> HTML kódot.
- A nyitó, valamint a záró tag-ek közé kell elhelyezni a stílusokat egymás után.

Megjegyzés

- CSS fájlba megjegyzéseket el lehet helyezni a /* és */ jelek közé.
- /*megjegyzés szövege*/

Kijelölők (stílusok) csoportosítása

- A stílusokat a kijelölők (selector) segítségével lehet megadni.
- Típusai:
  - Elem kijelölő
  - Osztály kijelölő
  - Azonosító kijelölő
  - Csoport kijelölő

Egy stílus/kijelölő felépítése (általánosan)

```
kijelölő_neve{
    tulajdonság: érték;
    ...
}
```

Elem kijelölő (element selector)

- A legegyszerűbb kijelölő
- A kijelölő neve mutatja meg, hogy a honlapon melyik elemre vonatkozik a stílus.
- → A kijelölő neve mindig egy HTML elem neve lesz

Elem kijelölő példa

- Az oldalon található összes bekezdést megformázza
  - (betűstílus: Arial, betűméret kicsi, betűszín: kék)

Osztály kijelölő (class selector)

- Az így definiált stílus csak azokra a HTML elemekre lesz érvényes, amelyekhez hozzárendeljük a stílust a HTML kódban.
- Egy weblapon akárhány példányban alkalmazhatjuk a stílust, különböző elemekre is.
- → A stílus neve. (ponttal) kezdődik

Osztály kijelölő felépítése

```
.stílus_neve{
    tulajdonság: érték;
}
```

- HTML kódot is módosítani kell.
- Amelyik HTML elemet szeretnénk osztály kijelölővel formázni, ott a nyitó tag-be be kell írni a class="stílus_neve" kódot. Ezzel rendeljük hozzá az osztály kijelölőnket a HTML elemhez.

Osztály kijelölő példa

Egy 3 pixel vastag folytonos piros szegéllyel keretezünk egy bekezdést és egy képet.

CSS	HTML
.kiemel{	<pre></pre>
border: 3px solid red; }	

Azonosító kijelölő (id selector)

- Az így definiált stílus csak arra az egy HTML elemre lesz érvényes, amelyhez hozzárendeljük a stílust a HTML kódban.
- Egy weblapon egy példányban alkalmazhatjuk a stílust, mert az azonosítót (id) egy weblapon csak egyszer lehet használni.
- → A stílus neve # (kettős kereszttel) kezdődik

Azonosító kijelölő felépítése

```
#stílus_neve{
    tulajdonság: érték;
}
```

- → HTML kódot is módosítani kell.
- Amelyik HTML elemet szeretnénk osztály kijelölővel formázni, ott a nyitó tag-be be kell írni az id="stílus_neve" kódot. Ezzel rendeljük hozzá az azonosító kijelölőnket a HTML elemhez.

Azonosító kijelölő példa

A fejléc háttérszíne legyen sötétkék, magassága 150 pixel és a betűszíne fehér.

CSS	HTML
#fejlec{ background color: darkblue:	<div id="fejlec"></div>
background-color: darkblue; height: 150px;	
color: white;	
}	

Csoport kijelölő (grouping selector)

- Ezt a kijelölőt akkor használjuk, amikor különböző elemekre ugyanazok a tulajdonságok érvényesek.
- Ennek a szelektor használatának egyik célja, hogy minimalizálja a kódot.
- A csoport szelektor neve az úgy épül fel, hogy az egyes stílusok neve vesszővel elválasztva, stíluson belül pedig azok a tulajdonságok, amelyek a felsorolt stílusokra jellemző.

Csoport kijelölő felépítése

```
nev1, nev2, nev3 {
    tulajdonság: érték;
}
```

Csoport kijelölő példa

→ A bekezdésnek és az 1. és 2. szintű címsor betűszíne legyen kék, és középre igazított.

CSS	HTML
p, h1, h2 { color: blue;	HTML fájlt csak akkor kell módosítani, ha felsorolt
text-align: center; }	stílusnevek között van osztály-, vagy azonosító kijelölő.

Szín megadási módok (Hexadecimális szám és szöveges mód)

- → Hexadecimális számmal (#RRGGBB vagy #RGB)
  - background-color: #0000FF;
  - background-color: #00F;
- Szöveges módon
  - background-color: blue;

Szín megadási módok (RGB/RGBA)

- background-color: rgb(0,0,255);
- background-color: rgba(0,0,255,0.5);
  - A 4. paraméter az átlátszóság
  - 0: teljesen átlátszó, 1: teljesen látható, a kettő közötti valós értéket veheti fel

Szín megadási módok (HSL/HSLA)

- background-color: hsl(0,0,255);
- background-color: hsla(0,0,255,0.5);
  - 1. paramétere (hue): 0 és 360 fok közötti érték lehet. 0, vagy 360 piros, 120 a zöld és 240 a kék színt jelenti.
  - 2. paramétere (saturation): 0 és 100% (full color) közötti százalékos értéket vehet fel.
  - 3. paramétere (lightness): 0 (black) és 100% (white) közötti százalékos értéket vehet fel.
  - hsla függvény esetén a 4. paraméter az opacity: 0 és 1 közötti valós értéket vehet fel, amivel a szín láthatóságát határozzuk meg

Leggyakrabban használt mértékegységek

- pt betűméret
- px képpont
- → em arány (1 em = 100%)
- in inch
- → % százalék

Háttérformázás

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
background	szín háttérkép ismétlődés pozíció	háttér megadása egy utasításban

▶ Pl.:

background: #fff url(kep.png) no-repeat right top;

Háttérszín meghatározás

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
background-color	szín	háttérszín meghatározása

▶ Pl.:

background-color: #fff;

Háttérkép beállítás

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
background- image	url("kep.png")	A háttérkép elérési útvonala
background- repeat	 repeat (ismétlődés) no-repeat (ne ismétlődjön) repeat-x (vízszintesen ismétlődjön) repeat-y (függőlegesen ismétlődjön) 	A háttérkép ismétlődését határozhatjuk meg

Háttérkép rögzítése

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
background- position	 top (felülre) center (középre) bottom (alulra) left (balra) right (jobbra) 	A háttérkép pozícióját adja meg. Konkrét számérték is használható (px)
background- attachment	scroll (görgethető) fixed (rögzített)	A háttérkép csatolásának módja

Háttérkép példák

- background-position: left top;
  - A háttérkép a bal felső sarokba kerül.
  - Az első a vízszintes pozíció, a második pedig a függőleges pozíciót jelenti.
- background-position: 25px 30px;
  - A háttérkép pontos pozíciója
  - x koordinátája: 25px
  - y koordinátája: 30px
  - Százalékban is megadható

Szöveg, betűk formázása

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
color	szín	betűszín
font	font-style font-variant font-weight font-size/line-height font-family	gyűjtő tulajdonságként adjuk meg

→ Pl.:

font: italic small-caps bold 12px/30px Georgia, serif

Betűtípus, betűstílus, betűméret, betűvastagság

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
font-family	betűtípus pl.: Arial, vagy "Times New Roman"	a szöveg betűtípusát határozzuk meg
font-style	normal (normál) italic (dőlt) oblique (dőlt)	a betű stílusát határozza meg
font-size	szám, százalék, arány	betűméretét határozza meg arány esetén van egy használható képlet: pixels/16=em
font-weight	normal (normál) bold (félkövér)	betű stílusát, vastagságát határozza meg

Szöveg stílus, a betűk vízszintes nyújtása, sor magasság

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
font-variant	normal (normál) small-caps (kiskapitális)	szöveg stílust lehet megadni vele
font-strech	normal (normál) condensed (sűrített) ultra-condensed extra-condensed semi-condensed expanded (nyújtott) semi-expanded extra-expanded ultra-expanded	a betűk vízszintes nyújtása
line-height	szám, százalék	a sor magassága

Szöveg igazítása, díszítése

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
text-align	center (középre) left (balra) right (jobbra) justify (sorkizárt)	szöveg igazítása
text-justify	auto (automatikus) inter-word (növeli/csökkenti a szavak közti távolságot)	ha a szövegigazitás sorkizárt (text-align: justify), akkor ez a tulajdonság határozza meg a sorkizárt igazítás módszerét.
text-decoration	none (nincs) overline (felül húzott) line-through (áthúzott) underline (aláhúzott)	szöveg díszítése, aláhúzása

Betűk átalakítása, első sor behúzása, betűköz, szóköz

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
text-transform	 uppercase (nagybetűs) lowercase (kisbetűs) capitalize (kezdőbetűk nagybetűsek) 	a betűk formázása, átalakítása
text-indent	szám	első sor behúzás
letter-spacing	szám	betűköz
word-spacing	szám	szóköz

33

Kurzor

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
CURSOR	 auto default help move pointer wait text zoom-in zoom-out 	a kurzor alakjának beállítása adott elem esetén

Felsorolások

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
list-style	listajel_típusa pozíció kép_elérési_útvonal	listák, felsorolások beállítása

▶ Pl.:

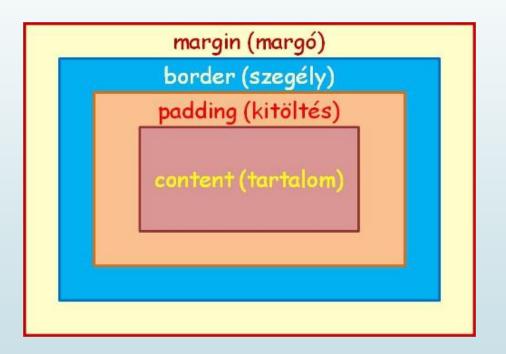
list-style: square inside url('listajel.png');

Listajel típusa, pozíciója, kép

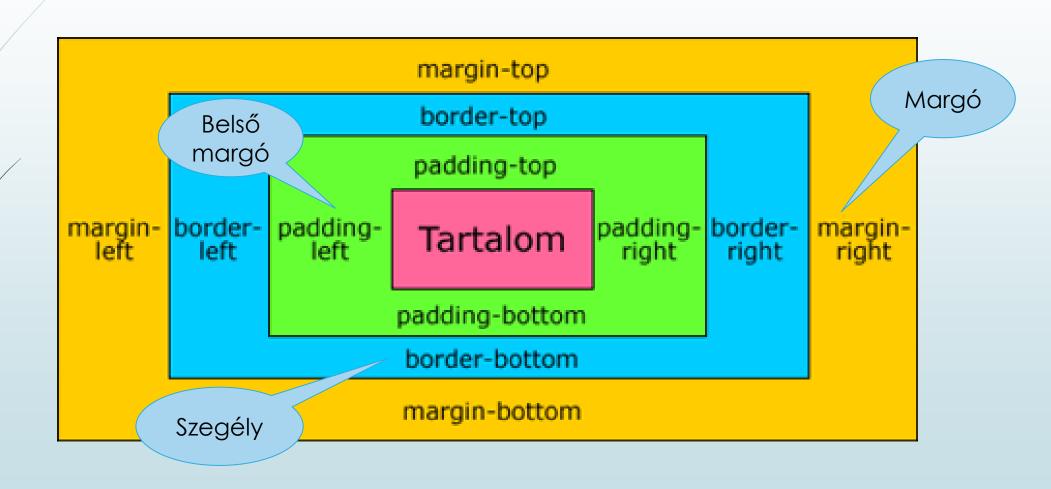
CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
list-style-type	 disc (telített kör) circle (üres kör) square (négyzet) lower-alpha (a,b,c) upper-alpha (A,B,C) lower-roman (i, ii, iii,) upper-roman (I, II, III,) 	listajel típusa
list-stlye-position	 inside (a listaelem területén belül van) outside (a listaelem területén kívül helyezkedik el) 	a listajel pozíciója
list-style-image	url("kep.png")	a listajel kép és annak az elérési útvonala

Dobozmodell

Ezt a modellt használva a weblap minden eleme egy téglalap alakú dobozt formáz.

Dobozmodell részei

Dobozmodell szabályok

- A doboz szélességét a jobb és bal oldali margó, szegély és belső margó, valamint a tartalom szélességének összege adja.
- A doboz magasságát a felső és alsó margó, szegély és belső margó, valamint a tartalom magasságának összege adja.
- Tartalom lehet szöveg, kép, link, stb.

Külső margó

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
margin	szám, százalék	margó

A margin egy gyűjtő tulajdonság, mert egyszerre meg lehet adni az az adott elemre vonatkozó margó beállításokat:

margin: felső jobb alsó bal; → margin: 10px 20px 10px 20px;

margin: alsó-felső bal-jobb; → margin: 10px 20px;

Külső margó részei

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
margin-top	szám, százalék	felső margó
margin-right	szám, százalék	jobb oldali margó
margin-bottom	szám, százalék	alsó margó
margin-left	szám, százalék	bal oldali margó

Belső margó

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
padding	szám, százalék	belső margó

A padding egy gyűjtő tulajdonság, mert egyszerre meg lehet adni az az adott elemre vonatkozó belső margó beállításokat:

padding: felső jobb alsó bal; → padding: 10px 20px 10px 20px;

padding: alsó-felső bal-jobb; → padding: 10px 20px;

Belső margó részei

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
padding-top	szám, százalék	felső belső margó
padding-right	szám, százalék	jobb oldali belső margó
padding-bottom	szám, százalék	alsó belső margó
padding-left	szám, százalék	bal oldali belső margó

Szegély

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
border	vastagság stílus szín	szegély

A border egy gyűjtő tulajdonság, mert egyszerre meg lehet adni az az adott elemre vonatkozó szegély beállításokat:

border: vastagság stílus szín; > border: 2px solid blue;

Szegély részei

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
border-top	vastagság stílus szín	felső szegély
border-right	vastagság stílus szín	jobb oldali szegély
border-bottom	vastagság stílus szín	alsó szegély
border-left	vastagság stílus szín	bal oldali szegély

Szegély vastagsága

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
border-width	 thin (vékony) 	szegélyvastagság
border-top-width	• medium	felső szegély vastagsága
border-right-width	(közepes) thick (vastag)	jobb oldali szegély vastagsága
border-bottom- width	szám százalék	alsó szegély vastagsága
border-left-width	JEGEGIOR	bal oldali szegély vastagsága

Szegély stílus

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
border-style	none (nincs)	szegély stílus
border-top-style	 hidden (rejtett) 	felső szegély stílusa
border-right-style	 dotted (pontozott vonal) 	jobb oldali szegély stílusa
border-bottom-style	 dashed (szaggatott 	alsó szegély stílusa
border-left-style		bal oldali szegély stílusa

Szegély színe

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
border-color	szín	szegély színe
border-top-color		felső szegély színe
border-right-color		jobb oldali szegély színe
border-bottom-color		alsó szegély színe
border-left-color		bal oldali szegély színe

Táblázathoz kapcsolódó plusz tulajdonságok 1.

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
caption-side	top (felülre) bottom (alulra)	a tábla felirat elhelyezése
vertical-align	 baseline (alapvonal) top (felülre) middle (középre) bottom (alulra) 	cella tartalom függőleges igazítása

Táblázathoz kapcsolódó plusz tulajdonságok 2.

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
border-collapse	 separate (a szomszédos cellák keretei elkülönülnek) collapse (a szomszédos cellák keretei összevonásra kerülnek) 	keretösszevonás
border-spacing	vszám fszám	cella távolságát határozza meg

Pszeudo osztályok 1.

CSS tulajdonság	Használata	Leírás
:link	a:link	Alapértelmezett linkre vonatkozó beállításokat adhatjuk meg
:visited (felkeresve)	a:visited	A már meglátogatott (felkeresett) linkre vonatkozó beállításokat adhatjuk meg
:hover (fölötte állva)	a:hover	Amikor a kurzorral a link fölé megyünk, erre az állapotra vonatozó tulajdonságokat állíthatjuk be
:active (használatban)	a:active	Használatban lévő (amikor éppen rá kattintunk) linknek a tulajdonságait állíthatjuk be.

Pszeudo osztályok 2.

- Más tag-eknél is használhatóak
  - ► Pl.: tr:hover{}
  - A táblázat sorára vonatkozó beállításokat határozhatom meg, amikor fölötte állok
- → A linkre vonatkozó stílusok sorrendje: LVHA, azaz
  - a:link{}
  - a:visited{}
  - a:hover{}
  - a:active{}

Egy elem átlátszósága/láthatósága

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
opacity	0.0 és 1.0 közötti értéket vehet fel	Az adott elem láthatóságának meghatározása. 0.0 átlátszó 1.0 teljesen látható az elem
visibility	 visible (látható) hidden (rejtett) collapse (csak tábla elemeknél használható eltávolítja az adott sort, vagy oszlopot) 	Az adott elem láthatóságát határozza meg.

Túlcsordulás 1.

- Előfordulhat, hogy az adott elem/doboz tartalma nagyobb, mint amekkora helyet szánunk neki
  - A tároló elem méretét mi határoztuk meg például, így a tartalom "túlcsordulhat".
- Ezt a problémát az overflow tulajdonsággal küszöbölhetjük ki.

Túlcsordulás 2.

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
overflow	 visible (látható) hidden (rejtett) scroll (görgethető) auto (ha nincs elég hely, akkor automatikusan scroll állapotú lesz) initial (alapértelmezett értéket hajtja végre) 	Az adott tároló elem mérete kisebb, mint az elem tartalma.

Megjelenítés 1.

- Minden HTML elemhez tartozik egy megjelenési forma
  - → A bekezdés (p) és címsorok (h1-h6) blokk szintű elemek
  - Az img sorfolytonos (inline) elemnek számít
- Ezeknek az elemeknek, ha akarjuk megváltoztathatjuk a display tulajdonsággal a megjelenítésének módját

Megjelenítés 2.

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
display	 inline (alapértelmezett, soron belüli megjelenítés, mint pl. span, vagy img) blokk (blokk szintű elemként viselkedik azaz új sorban jelenik meg, mint pl. p) none (nem jelenik meg) list-item (lista elemként viselkedik, mint pl. li) 	Az elem megjelenítési módjának meghatározása.

Helyzetmegadás, pozícionálás

- Ötféle helyzetmegadást különböztetünk meg: abszolút, viszonyított, rögzített és statikus, sticky.
- A böngésző vízszintesen balról jobbra, függőlegesen pedig fentről lefele olvassa a dokumentumot → Ezt szövegfolyamnak hívjuk.
- Ebből a normál szövegfolyamból a position (helyzet) és a float (úsztatás) CSS tulajdonsággal lehet kivenni egyegy HTML elemet.

Abszolút helyzetmegadás

- Azt az elemet, amelynek a helyzetét abszolút helyzetmegadással adtuk meg, eltávolítjuk a szövegfolyamból és az adott elem tárolótömbjéhez (pl. maga a HTML elem) képest állítjuk be a helyzetét.
- positon: absolute;

Viszonyított/relatív helyzetmegadás

- Azt az elemet, amelynek a helyzetét relatív helyzetmegadással adtuk meg, NEM távolítjuk el a szövegfolyamból és az elem adott pozíciójához képesti elmozdulást adhatjuk meg.
- positon: relative;

Rögzített helyzetmegadás

- Ha egy elem helyzetét rögzített helyzetmegadással adtuk meg, akkor rögzítjük az adott elemet egy pontba, és ott is maradnak, még akkor is, ha a weblapot lejjebb görgetjük.
- Ebben az esetben az elem a felhasználó által látható részhez (vagy a böngésző ablakhoz) képest rögzített.
- positon: fixed;

Statikus helyzetmegadás

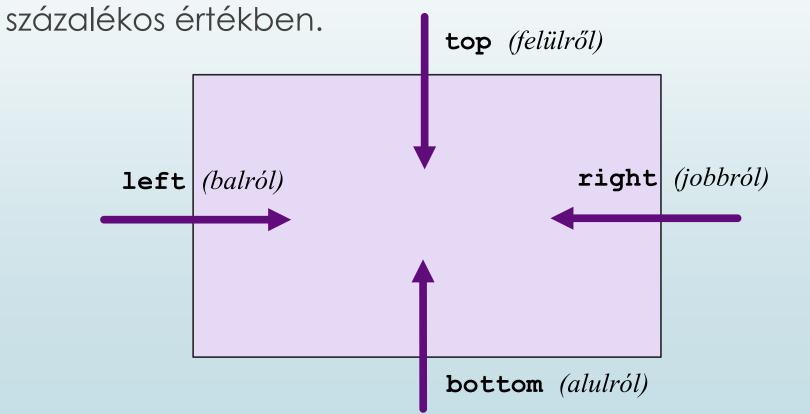
- → Alapértelmezett helyzetmegadás.
- Akkor van szükségünk erre a beállításra, ha egy olyan elem, amelyet a szövegfolyamban elfoglalt helyén szeretnénk hagyni, de valamilyen másfajta helyzetmegadást örököl attól az elemtől, amely magába foglalja.
- positon: static;

Sticky helyzetmegadás

- A relatív és a rögzített helyzetmegadás kombinációja! Az elem relatív helyzetben van, amíg el nem éri az adott pozíciót.
- Ahogy eléri a pozícióhoz ragad az elem, azaz rögzített helyzetbe kerül.
- positon: sticky;

Pozíciók meghatározása a helyzetmegadáshoz 1.

Négy irányból adhatjuk meg a pozíciókat pixel, vagy

Pozíciók meghatározása a helyzetmegadáshoz 2.

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
top	szám, százalék	függőleges pozíció megadása felülről
bottom	szám, százalék	függőleges pozíció megadása alulról
left	szám, százalék	vízszintes pozíció megadása balról
right	szám, százalék	vízszintes pozíció megadása jobbról

 Általában egyszerre egy vízszintes és egy függőleges pozícióval szoktuk meghatározni az elem konkrét pozícióját.

Úsztatás 1.

- Legtöbb esetben képeket szoktunk úsztatni
  - Például amikor azt szeretnénk elérni, hogy a képet vegye körbe a szöveg.
- Természetesen más elemet is tudunk úsztatni az oldalon belül
  - Például szakaszt, listaelemeket, stb.

Úsztatás 2.

	Lehetséges értékek	Leírás
float	none (nincs) left (balra) right (jobbra)	elem úsztatása

Mezőkiürítés 1.

- Megakadályozza, hogy egy elem bal, jobb, vagy mindkét oldalán legyen egy olyan elem, amire be van állítva a float tulajdonság.
- Ezzel letiltjuk, hogy adott irányba lebegő elem legyen a clear tulajdonsággal rendelkező elem körül.

Mezőkiürítés 2.

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
clear	left (balra) right (jobbra) both (mindkét irányba)	mezőkiürítés

Tartalom elrendezése (z-index) 1.

- → A z-index felel az elem z-tengelyen való elhelyezkedéséért, azaz hogy milyen mélységben van az adott elem a térben (3D).
- A mélységet akkor tudjuk értelmezni a monitor sík kijelzőjén, ha több ilyen elem egymásra kerül, egymást elfedi.
- Ekkor az fogja elfedni a másikat, mely előrébb van a felhasználóhoz, vagyis feljebb van a z tengelyen.

Tartalom elrendezése (z-index) 2.

CSS tulajdonság	Lehetséges értékek	Leírás
z-index	szám	elem elrendezése

- Alapértelmezett értéke 0.
- → Ha két elem azonos mélységgel rendelkezik, akkor a HTML-ben a később leírt fog "feljebb" megjelenni.
- → Ha más értéket adunk meg, a nagyobb számmal rendelkező elem kerül közelebb a felhasználóhoz.